

محل مهر و امضاء مدیر	نمره به عدد:	نمره به حروف:	نمره به عدد:	نمره به حروف:
	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:
۶	الف	الف	الف	الف
۲	ب	ب	ب	ب

الف (ابیات و عبارت های زیر را پاسخ دهید .

۱- ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی

عذر به درگاه خدای آورد

۲- بنده همان به که ز تقصیر خویش

گفت: پوسیده است ، جز نقشی ز پود و تار نیست

۳- گفت: از بهر غرامت جامه ات بیرون کنم

در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی

۴- بنیاد هستی تو چو زیر و زبر شود

ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است

۵- خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد

هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت

۶- در دفتر زمانه فتد نامش از قلم

با اختر سعد کرده پیوند

۷- با شیر سپهر بسته پیمان

جفت بد حالان و خوش حالان شدم

۸- من به هر جمعیتی نالان شدم

۹- شاهین تیز بال افق ها بودم . زنبور طفیلی شدم و به کنجی پناه بردم .

۱۰- عشق هر کسی را به خود راه ندهد و به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده ، روی ننماید .

۱۱- و آن باغ پر از گل های رنگین و معطر شعر و خیال و الهام و احساس در سموم سرد این عقل بی درد و بی دل پژمرد .

واژه های مشخص شده زیر را معنا کنید .

۱۳- در این دو شهر تنها یک « سر پری » زدیم .

۱۲- باز زین و برگ را بر گرده کهر ها و گُرندها نهادند .

۱۵- سینه خواهم شرحه شرحه از فراق

۱۴- و لابد هر چه به واسطه آن به خدا رسند ، فرض باشد.

۱۷- و در بحر مکاشفت مستغرق شده

۱۶- بخروش چو شرزه شیر ارغند

خوان نعمت - بهر مکاشفت - شیر ارغند - چریق آفتاب - غایت القصوای مقصود - نشعۀ خوب - فخر و مباحات - تاق ضربی - دیوان سنایی - متاع و فرمانروا - رواق خانه - ذل زدن

۱/۵

پ

دانش های زبانی و دستوری

۱۸- در ابیات زیرهسته و وابسته ها و نوع آن را مشخص کنید

الف (تو مشت درشت روزگاری از گردش قرن ها پس افکند

ب (تو قلب فسرده زمینی از درد ورم نموده یک چند

ج- در بیت زیر «صفت مضاف الیه» را مشخص کنید و نمودار آن را رسم کنید.
محرم این هوش جز بی هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست

د- در عبارت زیر یک «وابسته وابسته» بیابید و نام آن را بنویسید.

«سی و پنج فرسنگ راه بین سیرجان و کرمان را دوشنبه با کامیون طی کردیم.»

۱۹- با توجه به روابط معنایی بین کلمات (ترادف ، تناسب و تضمن) نوع ارتباط واژگان را در هر یک از موارد زیر مشخص کنید .

الف (طلیسان ، جامه ب (اتراق ، مسافر پ (استبعاد ، دوری

۸.۵

ت

۲۰- نقش دستوری کلمات زیر را مشخص کنید .

الف (او بنده خود را عاشق خود کند ، آن گاه بر بنده عاشق باشد .

ب (در عشق قدم نهادن کسی را مسلم است که با خود نباشد .

۲۱- در اشعار زیر ، کاربرد معنایی فعل های مشخص شده را بنویسید.

الف (گفت نزدیک است والی را سرای آن جا شویم . ب (روز ها با سوز ها همراه شد .

۲۲- در بیت زیر آرایه حسن تعلیل را توضیح دهید .

« تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر چهر دلیند »

۲۳- در بیت زیر آرایه های ادبی به کاررفته را مشخص سازید .

« نی حریف هر که از یاری برید پرده هایش پرده های ما درید »

کار نرفته است ؟

الف (اسلوب معادله   ب (تلمیح   ج (تشبیه   د (استعاره

۲۵- در عبارت زیر به ترتیب چند ترکیب وصفی و اضافی دیده می شود ؟

« آسمان کویر ، این نخلستان خاموش که هر گاه مشت خونین قلبم را باران های غیبی سکوتش فرا می گیرد و نگاه های اسیرم ، همچون

پروانه های شوق در این مزرع سبز آن دوست شاعرم رها می شود ، ناله های گریه آلود آن روح درد مند را می شنوم . »

الف (یازده ، هفت   ب (دوازده ، هشت   ج (سیزده ، ده   د (چهارده ، نه

۲۶- آرایه روبه روی کدام بیت نادرست است ؟

الف (شانه می آید به کار زلف در آشفتگی   آشنایان را در ایام پریشانی بپرس (اسلوب معادله - تناسب)

ب (عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را   سیل ، یکسان می کند پست و بلند راه را (اسلوب معادله - تضاد)

ج (آتش است این بانگ نای و نیست باد   هر که این آتش ندارد نیست باد (جناس تام - استعاره)

د (نی حریف هر که از یاری برید   پرده هایش پرده های ما درید (جناس تام - حسن تعلیل)

۲۷- معنی واژه « دستور » را در بیت های زیر مشخص کنید .

الف (چه نیکو گفت با جمشید دستور   که با نادان نه شیون باد و نه سور

ب (گر ایدون که دستور باشد کنون   بگوید سخن پیش تو رهنمون

۲۸- کارکرد « را » در هر بیت چگونه است ؟

الف (ورا هوش در زابلستان بود   به دست تهم پور دستان بود

ب (سرّ من از ناله من دور نیست   لیک چشم و گوش را آن نور نیست

۲۹- در بیت « پنهان مکن آتش درون را   زین سوخته جان شنو یکی پند » منظور از « سوخته جان » چه کسی است ؟

۳۰- « در بیت « همتم بدرقه راه کن ای طایر قدس   که دراز است ره مقصد و من نوسفرم » واژه « همت » به چه معناست ؟

(۲۵)

۳۱- مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید .

الف (بر کش ز سر آن سپید معجر   بنشین به یکی کبود اورند

ب (پنهان مکن آتش درون را   زین سوخته جان شنو یکی پند

حفظ شعر

الف (در مکتب حقایق پیش ادیب عشق

ب (یک دم غریق

ج (

د (خاموشی جنونم

(ث)

..... به یک موی تر شوی

تا در زمانه باقی است آواز باد و باران

فریاد ها بر انگیخت

موفق و سربلند باشید

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۲ تهران
دبیرستان غیر دولتی پسرانه سرای دانش واحد سعادت آباد
کلید سؤالات پایان ترم نوبت اول سال تمصیلی ۹۷-۹۸

نام درس: ادبیات
نام دبیر: محمد نورانی درآباد
تاریخ امتحان: ۱۹ / ۱۰ / ۱۳۹۷
ساعت امتحان: ۰۰ : ۰۸ : صبح / عصر
مدت امتحان: ۷۰ دقیقه

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
الف	<p>الف (ابیات و عبارت های زیر را پاسخ دهید . (۶ نمره)</p> <p>۱- پروردگارا نام تو را بر ربان می آورم که تو پاک و خداوند یگانه هستی .</p> <p>۲- بنده بهتر است از کوتاهی در عمل و گناه خود به درگاه پروردگار توبه کند .</p> <p>۳- گفت جهت جبران تاوان لباس را از تو می گیرم . گفت لباس من بی ارزش شده و تار و پود آن مشخص است . (نشانه فقر و بیچارگی مردم)</p> <p>۴- اگر در راه دوست تمام وجود تو فدا شود گمان نکن که از میان بروی (دوست به تو جان دوباره ای خواهد بخشید .)</p> <p>۵- خانه (کشوری) که به دست بیگانگان آباد شود آن را با گریه و زاری و فریاد و فغان نابود کن زیرا خانه غم و اندوه است .</p> <p>۶- ملتی که افراد صاحب تجربه و نویسندگانی نداشته باشند در روزگار ماندگار نخواهند شد .</p> <p>۷- با خورشید پیمان بسته و با ستاره مشتری هم نشین شده است (وصف ارتفاع و بلندی کوه دماوند)</p> <p>۸- من با هر جمعیتی هم نشین شدم و همدم و همراه افرادی شده ام که سیر و سلوک آن ها به سوی حق کند یا مشتاقانه بوده است .</p> <p>۹- در اوج عزت و سربلندی بودم که ناگهان وابسته و محتاج شدم .</p> <p>۱۰- عشق هر فردی را به خود راه نمی دهد و در قلب هر کسی جای نمی گیرد و هر چشمی توان عشق ورزی ندارد .</p> <p>۱۱- باغ عشق که آراسته به گل های رنگارنگ است و سرشار از زیبایی های احساس و الهام است در برابر این عقل بی درد و گرمای مهلک آن پژمرده می شود .</p>	
ب	<p>ب (واژه های مشخص شده زیر را معنا کنید . (۲)</p> <p>۱۲- باز زمین و برگ را بر گرده کهر ها و گُرندها نهادند . (اسب مایل به زرد) ۱۳- در این دو شهر تنها یک « سر پری » زدیم . (توقف کوتاه)</p> <p>۱۴- و لابد هر چه به واسطه آن به خدا رسند ، فرض باشد . (واجب) ۱۵- سینه خواهم شرحه شرحه از فراق (پاره پاره)</p> <p>۱۶- بخروش چو شرزه شیر ارغند (دلیر و شجاع) ۱۷- و در بحر مکاشفت مستغرق شده (غرق شده)</p>	
پ	<p>پ (املا</p> <p>۱۷- در گروه کلمات زیر چند نادرستی املائی دیده می شود ؟ تصحیح کنید . (۱/۵)</p> <p>خوان نعمت - بهر مکاشفت - شیر ارغند - چریق آفتاب - غایت القصوای مقصود - نشعه خوب - فخر و مباحات - تاق ضربی - دیوان سنایی - متاع و فرمانروا - رواق خانه - ذل زدن (بحر مکاشفت - چریغ آفتاب - نشئه خوب - طاق ضربی - مطاع و فرمانروا زل زدن)</p>	

۱۸- (۱/۵)

الف (وابسته اول : درشت (صفت) ب) وابسته دوم : روزگار (مضاف الیه)

الف (وابسته اول : فسرده (صفت) ب) وابسته دوم : زمین (مضاف الیه)

ج) این : صفت مضاف الیه (د) فرسنگ : ممیز

۱۹- (۰/۷۵)

الف (طیلسان ، جامه (مترادف) ب) اتراق ، مسافر (تناسب) پ) استبعاد ، دوری (مترادف)

۲۰- (۰/۷۵)

الف (مسند قید ب) مسند الیه

۲۱- (۰/۵)

الف (رویم ب) گشت

۲۲- (۰/۵)

۲۲- علت پنهان شدن چهره کوه دماوند دوری از چشم مردم است .

۲۳- (۰/۵)

« ۲۳- جناس تام - کنایه - تشخیص

۲۴- (۰/۵)؟

- استعاره

۲۵- (۱) - ج ۲۶- (۱) - گزینه : د ۲۷- (۰/۵) الف (وزیر ب) اجازه ۲۸- (۰/۵) الف (فک اضافه ب) حرف اضافه

۲۹- (۰/۲۵) ؟ (۰/۲۵) الف (اراده ۳۱- (۰/۵))

دعوت به قیام

ث شعر حفظی (۲نمره)

۱- باز آ که در هوایت خاموشی جنونم فریادها بر انگیخت از سنگ کوهساران

۲- پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند دیوار زندگی را زین گونه یادگاران

۳- در مکتب حقایق پیش ادیب عشق هان ای پسر بکوش که صاحب خبر شوی

۴- یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی

موفق باشید . م . نورانی

ت

ث

جمع بارم : ۲۰ نمره

نام و نام خانوادگی مصحح :

امضاء: